

J.W. (Johan) Remkes

Aan de Voorzitter van de vaste commissie
voor Nederlands- Antilliaanse en
Arubaanse Zaken

Den Haag, 29 januari 2009

Geachte Voorzitter,

Naar aanleiding van de op 28 januari jl. in de procedurevergadering gemaakte afspraken over de evaluatie van het POK heb ik – na ampele overweging – besloten u mijn opvattingen te doen toekomen vóór de evaluatievergadering zelf.

Terugkijkend op het verloop tijdens de jongste bijeenkomst van het POK op Aruba, kan ik helaas niet anders dan tot uiterst negatieve conclusies komen. Zeker, de bijeenkomst was in enkele opzichten informatief en verduidelijkend. Echter, mede als gevolg van de vele en langdurige schorsingen, kende de bijeenkomst ook vele niet productieve uren.

Ook moet ik tot de conclusie komen dat met de bijeenkomst nauwelijks enig belang van ons land c.q. het Koninkrijk is gediend. De conclusies van het overleg zijn zeer algemeen geformuleerd en zullen in de praktijk nauwelijks enig merkbaar effect hebben. Ook leverde de bijeenkomst geen enkele bijdrage aan de gezamenlijke democratische controle van het actuele proces van schuldsanering en staatkundige vernieuwing. Over dit onderwerp bestaan de conclusies uit louter “open deuren”.

In het bijzonder heb ik – maar dat zal voor andere leden van onze delegatie ongetwijfeld niet anders zijn – mij gestoord bij de volgende drie programma onderdelen:

1. Het noodzakelijke eindeloze uitstel van de officiële start van het POK als gevolg van het eenzijdig door de Arubaanse delegatie wijzigen van het programma, nadat daarvoor eerder in Presidiumverband overeenstemming was bereikt. Na deze schoffering lukte het met veel pijn en moeite om toch nog twee optredens van Arubaanse bewindspersonen in ons programma verzekerd te krijgen.
2. Bij de bespreking van het onderwerp “goed bestuur” als onderdeel van het agendapunt “staatkundige vernieuwing” bleek niet van een gemeenschappelijk gedragen overtuiging dat goed bestuur een belangrijk onderwerp dient te zijn bij de beoordeling van het hervormingsproces; die overtuiging bleef beperkt tot de Nederlandse delegatie.
Een dieptepunt in deze discussie was ook de vraag of er in het komende proces van consensus- rijkswetgeving voor ons parlement nog sprake kan zijn van het uitoefenen van het recht van amendement. De monistische Antilliaanse en Arubaanse politieke cultuur manifesteerde zich toen wel heel duidelijk.
Tijdens meerdere momenten van de bijeenkomst bleek ook dat de andere delegaties moeite hebben met de pluriforme politieke opvattingen en de meer gepolitiseerde verhoudingen als het om de toekomst van de andere delen van het Koninkrijk gaat in feite niet accepteren.
3. De bespreking van het onderwerp “positie Antillianen en Arubanen in Nederland” getuigde niet van een gemeenschappelijk gedeeld besef, dat terzake in ons land sprake is van een groot maatschappelijk probleem.
Het betichten van Nederland c.q. de Nederlandse delegatie van “discriminerende” en aanvankelijk zelfs “racistische” motieven bij de in voorbereiding zijnde regelgeving

heb ik als beledigend ervaren. Van de bij dit onderwerp gemaakte afspraken, of wat daarvoor door moet gaan, zal blijken dat ze niet of nauwelijks een bijdrage leveren aan de oplossing voor de onderhevige problematiek.

Ook als ik in wat meer structurele zin terugkijk op eerdere POK-bijeenkomsten en de toen geboekte resultaten kan ik niet tot meer positieve conclusies komen. Ook het POK van juni 2008 leverde nauwelijks concrete resultaten op. De twee uitzonderingen waren toen de gemaakte afspraken over de nauwe samenwerking met de Nederlandse taalunie en de instelling van een commissie van drie deskundigen inzake het democratisch deficiet. We kunnen echter ook constateren dat het vervolgens meer dan een half jaar heeft geduurd voordat uitvoering kon worden gegeven aan dit laatste besluit.

Het POK van januari 2008 ging vanwege eenzijdige besluitvorming op het laatste moment niet door. Ook in de POK-bijeenkomst van juni 2007 zijn nauwelijks aanknopingspunten te vinden voor positieve conclusies over de effectiviteit van het POK. Veel besproken onderwerpen gingen over zaken die niet onder de verantwoordelijkheid van het Koninkrijk vallen. "Ze dronken een glas, deden een plas en alles bleef zoals het was", is het beeld dat overheerst.

Op grond van deze ervaringen en overwegingen kom ik tot de conclusie dat de huidige opzet van het POK niet effectief is, geen bijdrage levert aan de democratische controle in Koninkrijksverband en de parlementaire betrekkingen eerder schaadt dan baat. Een bijkomende overweging is dat als gevolg van het lopende "ontmantelingsproces" het land Nederlandse Antillen als gesprekspartner steeds minder relevant wordt. Als overweging speelt bij mij ook een rol dat de commissie "democratisch deficiet" als taak meekrijgt aan te geven welke wijzigingen in het Statuut nodig zijn en om aanbevelingen te doen over de toekomst van het POK. Mijn sterke voorkeur gaat er naar uit nu eerste de aanbevelingen van deze commissie af te wachten. Als die aanbevelingen wijziging van het Statuut vragen, is het de vraag hoe die nog ingepast kunnen worden in het onder primaire verantwoordelijk van de Minister van Justitie thans lopende aanpassingsproces van het Statuut.

Over inpassing moet – conform het in het Statuut bepaalde – consensus bestaan. In dat licht kan ik mij wel voorstellen dat daarover een vorm van parlementair overleg wordt gevoerd. Mijn verwachting is echter dat dit nauwelijks eerder zinvol kan plaatsvinden dan in het najaar.

Samenvattend is mijn voorstel:

- In afwachting van de voorstellen van de commissie "democratisch deficiet" het besluit te nemen om te stoppen met deze opzet van het POK;
- Ook het voorziene POK van juni 2009 niet door te laten gaan;
- Om op basis van de voorstellen van de commissie te bezien of parlementair overleg in het Koninkrijk ter implementatie van die voorstellen nuttig en nodig is;
- Om eveneens te bezien of in het licht van het proces van consensus- rijkswetgeving interparlementaire themabijeenkomsten -eventueel met een mandaat van de delegaties- van een veel meer beperkte omvang toegevoegde waarde hebben;
- Als uitgangspunt te kiezen dat parlementaire overleggen in Koninkrijksverband in beginsel een openbaar karakter dienen te hebben.

In de hoop hiermee een bijdrage te hebben geleverd aan een vruchtbare discussie over dit onderwerp, verblijf ik,

Hoogachtend,

J.W. Remkes